

KILA KYRKA

Kila prästgård 1:26, Kila församling, Sala kommun, Västmanlands län

BESKRIVNING

Kyrkomiljön

Kila kyrkby ligger i ett markerat höjdläge omgivet av ett öppet slättlandskap. I öster vidtar ett skogsparti och strax väster om byn passerar riksväg 67 mellan Sala och Västerås. Kyrkbyn innehåller flera äldre byggnader, nära relaterade till kyrkans historia.

Närmast i söder ligger prästgården, med huvudbyggnad från 1850 och ett udda gårdshus – kallat Rysstugan – från 1825. Prästgårdstomten skuggas av gamla lövträd och omges av ett spjälstaket. Norr om kyrkan ligger före detta komministergården, på 1990-talet omvandlad till församlingshem. Ett stycke öster om kyrkan passerar ”Kilaslinken”, en gammal landsväg, förbi en stor grupp faluröda kyrkstallar grupperade runt en grusad plan.

Kyrkogårdens södra sida vetter mot Prästgårdens gårdshus ”Rysstugan” – Digitalfotografier Rolf Hammarskiöld

En upprustning av Kila kyrkstallar skedde 1994-95, finansierad med statliga arbetsmarknadsmedel. Digitalfoto Rolf Hammarskiöld

Kyrkoanläggningen

Kyrkogården omger kyrkan på alla sidor, skuggad av ädellövträd och höga cypresser. Den äldsta delen närmast runt kyrkan omgärdas av en kyrkogårdsmur av stora, kallmurade block, lagda 1877. I muröppningarna sitter smidda grindar från 1809-10. En trappa i slutningen väster om muren leder ner till gravkvarter anlagda i mitten av 1960-talet, med stensatta gångar. Gravkvarteren är till största delen gräsbevuxna. Flertalet gravstenar är låga och tämligen enhetligt utformade. Mer påkostade gravminnen finns framförallt nordväst om kyrkan. Terrasserna väster om kyrkan skänker särprägel.

Kyrkan är anlagd i öst-västlig riktning på kanten av en ås, med vidsträckt utsikt mot omgivande slättbygd. Byggnaden omfattar ett långhus med brutet, koppartäckt tak och västtorn med en liten, sluten lanternin. Sakristia finns inrymd i långhusets östra, polygonformiga avslutning.

Fasaderna är putsade med en slätputs, slagen 1969, avfärgad i ljust tegelröd nyans, mörkare röd på den relativt höga sockeln. Utmed tornets takfot löper en profilerad vit kransgesims som fortsätter runt tornet. Fönsteröppningarna är rundbågiga, försedda med gråmålade fönsterbågar som indelats med mitt- och tvärposter. Fönsterbeslagen är handsmidda. Mitt på södra sidan finns en portal med kraftig omfattning i barockstil, ett runt överljusfönster och kopparklädda pardörrar. Huvudingång är tornets rundvälvda västportal, med pardörrar som sedan 1936 är kopparklädda.

Digitalfotografier Rolf Hammarskiöld

Vapenhuset som är i tornet består av två delar: ett yttre, ursprungligt vindfång och en hall som avdelades 1936. Genomgående ligger tegelgolv och i taket sitter en slät panel av handhyvlade bräder. En pardörr med blyinfattade rutor leder in mot *kyrkorummet*, täckt av två medeltida stjärnvalv med delvis bevarade kalkmålningar, mest i det västra. Över koret i öster är en slät valvkupol, slagen 1798. Fönstren fick 1936 sina inre bågar med blyinfattat antikglas. I mittgången ligger sedan 1969 ett enkelt brädgolv, täckt med nålfiltmatta. Samtida är de öppna bänkraderna, målade i skarpt grönt med terrafärgade detaljer. Längst i väster är en orgelläktare på fyrkantiga pelare, med spegelindlad, grön barriär, samt förgyllda sniderier. Orgeln har fasad från 1893 i nygotik, ljusgrå med förgyllda detaljer.

På norra sidan om triumfbågen är predikstolen från 1651, rikt smyckad med träsniderier och målning i grönt, rött och guld. Koret täcks av en vitkalkad valvkupol och är belagt med hyvlade kalkstengolv. Altaret är murat och täckt med en träskiva. På denna står ett altarskåp med flygeldörrar, troligen ett svenskt arbete från omkring 1500. Framförvarande altarring är femsidig, spegelindlad, målad i gröna nyanser, samt dekorerad med förgyllda pilastrar. I korets södra och norra väggar finns fönster med glasmålningar, utförda 1938 av konstnären Hugo Gehlin.

Digitalfotografier Rolf Hammarskiöld

Från koret leder en välvd dörr klädd med smidda, svartmålade plåtar mot *sakristian*. Den har slätputsade väggar, profilerad taklist och slätputsat, plant tak. De höga fönstren är på insidan försedda med smidda järnluckor.

Skåpinredningen är från 1936, ritad av Arre Essén. På golvet ligger sedan 1969 en heltäckningsmatta. Vinden

över sakristian är ett förråd med gamla bokskåp, åldrade eller uttjänade böcker och andra lösa föremål.

I tornkammaren två trappor upp blev ett litet kyrkomuseum iordningställt 1936. Där finns föremål och inredningsdetaljer, vilka tagits ur bruk, bland annat en altarpredikstol från 1828.

Byggnadshistorik

Platsens ursprungliga stenkyrka byggdes omkring 1300, var ungefär tjugo meter lång, med en enkel rektangulär grundplan. Murarna uppfördes av natursten och taket spåntäcktes. Över kyrkorummet slogs ett tunnvalv av trä. Väggarna dekorerades, bland annat med kvadermålningar. Koret lystes upp av ett högt trekopplat fönster. I södra långhusväggen fanns två höga, möjligen tvåkopplade fönster.

Under senare hälften av 1400-talet slogs två stjärnvalv över kyrkorummet. För valvpelarnas skull ändrades fönsteröppningarnas lägen. Väggarna dekorerades med figurmålningar. Något senare tillkom även målningar i valven.

I mitten av 1600-talet byggdes en läktare över korets norra sida, där kyrkans första kända orgel placerades. Alltjämt befintlig predikstol tillverkades 1651 av Peder Arvidsson i Sala. Senare under 1600-talet förstörades de medeltida fönsteröppningarna och nya tillkom.

En stor, etappvis förnyelse inleddes 1780 med rivning av klockstapeln, södra vapenhuset och långhusets västra gavelmur. Ett västtorn restes, efter murmästare Pehr Westrells ritningar, med återanvändande av sten från de rivna murarna. Virke från den rivna klockstapeln användes till bjälklag och klockbockar. Långhusets medeltida, branta sadeltak ersattes i tidens anda med ett brutet tak. Fasaderna gjordes mer symmetriska, genom att gamla fönsteröppningar murades igen och nya, likformiga togs upp i regelbundna lägen. De gamla fönstren återanvändes i tornets lanternin. I förlängningen av östra gaveln lades grunden för ett utökat kor och ny sakristia, ett bygge som fick anstå till 1798. Då slogs korets valvkupol och invid bakre väggen murades alltjämt befintligt altare med träskiva. Under koret grävdes en vinkällare, med nedgång från sakristian. Predikstolen flyttades fram till triumfbågens norra pelare. Kyrkorummets bänkinredning och läktare färgsattes i blå och blågrå nyanser, samtidigt som valvens och väggarnas kvarvarande medeltida kalkmålningar överkalkades. Sakristian inreddes från början med väggfasta bänkkistor.

I det större, ljusare och striktare kyrkorummet framstod det medeltida altarskåpet och predikstolen från 1651 som otidsenliga. ”Icke prydlig” respektive ”gammalmodig” löd omdömena vid en visitation 1801. Därför insattes 1828 en altarpredikstol, tillverkad av bildhuggare Fahlcrantz.

Nästa modernisering genomfördes 1891, då 1600- och 1700-talens slutna bänkkvarter revs ut och ersattes med öppna bänkrader, ådrade i ljus ek. Cementgolv göts och kyrkorummet utrustades med en vedeldad kamin. Två år senare installerades läktarorgeln med fasad i nygotik. Vid samma tid täcktes yttertakets järnplåt, istället för tidigare spån.

Åren 1828-1936 upptogs koret av en storslagen altarpredikstol, tillverkad av bildhuggare Fahlcrantz. Det medeltida altarskåpet med träskulpturer var då upphängt på kyrkorummets norra vägg.
Digital kopia av äldre foto i Kila kyrkoarkiv

En både inre och yttre förnyelse genomfördes 1936, ledd av arkitekt Arre Essén. Fasaderna blev den gången spritputsade och ingångsdörrarna fick sin nuvarande kopparbeklädnad. I kyrkorummet frilades och restaurerades återstående medeltida kalkmålningar. Fönstren fick inre bågar med blyinfattat nyantikglas. Altarpredikstolen togs bort, trots skarpa invändningar av dåvarande riksantikvarien. Istället återinsattes predikstolen från 1651, i restaurerat skick. Även det medeltida altarskåpet återfick sin forna plats. I vapenhuset lades tegelgolv. Centralvärme med lågtrycksånga installerades i en betongkällare under sakristian. Två år senare fick korets två fönster sina glasmålningar. Centralvärmepannan var bara i användning till 1955, då den ersattes med elektrisk värme.

Den senaste stora förnyelsen genomfördes 1969, under ledning av arkitekt Lars Holmer och Bjerking's ingenjörbyrå. Fasaderna lagades och avfärgades med en kalkfärg som brutits till en rödgul, närmast aprikosliknande nyans, vilken fastställdes efter undersökning av äldre kalkskikt. Dessutom grundförstärktes kyrkans murar. I vapenhuset inreddes kapprum och sanitetsutrymmen. Korets golv belades med hyvlad kalksten. Kyrkorummets bänkinredning försågs med nya gavlar, hela ryggar, samt stoppning och klädsel. Bänkgavlarna målades med ljusgrön oljefärg, liksom altarringen. Den enda utseendemässiga förändringen sedan dess skedde vid omläggning av taket 1979, då de 90-åriga järnplåtarna ersattes med koppar.

Kulturhistorisk karakteristik och bedömning

Kila kyrka har medeltida ursprung, men dess yttre är i allt väsentligt resultatet av en genomgripande om- och tillbyggnad, fullbordad i etapper 1785 och 1798. Då tillkom västtornet med sin lilla, slutna lanternin, det omfattande, brutna yttertak och den symmetriska fönsterindelningen. Tidstypiska är södra portalens omfattning och den polygonformiga sakristian i öster. Vid omläggning på 1890-talet täcktes långhusets yttertak med järnplåt istället för tidigare spån. Järnplåten ersattes i sin tur med koppar 1969, då även ingångsdörrarna kopparkläddes.

I kyrkorummet avspeglas 1700-talets främst i korets valvkupol och bakomvarande sakristia, men annars är interiören mindre bunden vid denna tid. Påtagliga medeltida inslag är de två medeltida stjärnvalven, det västra med delar av sina kalkmålningar bevarade. Därtill skall läggas altarskåpet från omkring 1500. Ett annat äldre inslag utgör predikstolen, byggd 1651 av Peder Arvidsson i Sala. Ett bevarat avtryck från 1800-talet är den nygotiska orgelfasaden.

Den fasta inredningen i övrigt domineras av 1936 och 1969 års omgestaltningar. Vid den förra tillkom altaruppsatsen, bänkinredningen, fönstrens inre bågar med färgat glas, golvbeläggningarna, sakristians inredning samt korets glasmålningar två år senare. Vid den senare fick inredningssnickerierna sin nuvarande färgsättning i grönt och rödbrunt.

Kyrkan har tillsammans med kyrkstallar, prästgård och f d komministergården utpekats som kulturhistorisk värdefull miljö på lokal och regional, delvis även på nationell nivå.

Att särskilt tänka på i förvaltning och användning av kyrkan och kyrkomiljön:

- Bevarade medeltida murverk och kalkmålningar är omistliga, liksom altarskåpet och kvarvarande medeltida takstolar
- Viktiga 1700-talsdetaljer i kyrkans exteriör är fönstersnickerierna, portikerna och den kopparklädda lanterninen
- Glasmålningarna i korets båda fönster är originella och håller hög konstnärlig klass.
- Kyrkogården utmärks av den tydliga uppdelningen i en muromgärdad äldre del närmast kyrkan och 1960-talets i kalkstensbelagda terrasser.

Redaktionella uppgifter

Inventeringsperiod: juli 2004 och mars 2006

Fältinventering: Rolf Hammarskiöld, Västerås stift

Kulturhistorisk karaktäristik och bedömning:

Rolf Hammarskiöld, efter samråd med referensgrupp utsedd av Västerås stift

Rapportsammanställning: Rolf Hammarskiöld, Västerås stift

Rapporten färdigställd: 2006-05-29

Källor och litteratur

Otryckta källor

Riksantikvarieämbetets antikvarisk-topografiska arkiv (ATA):

- Konserveringsrapport 1930, diverse skrivelser
- Ihrfors, Eric: *Westmannia sacra*, handskrift färdigställd 1899-1902, baserad på församlingsarkivens handlingar från äldsta tid fram till omkring 1900.

Kila kyrkoarkiv (KK)

- O I a: 4 Program 14/10 1954, offert 21/5 1955
- O I a: 8 Arkitekt Arre Esséns arbetsbeskrivning, daterad januari, mars 1936

Västerås stifts arkiv (VS)

- E IV A: 37 b, protokoll från inventering 28-29/11 1785
- E IV A: 37b, inventarium upprättat den 13/11 1801
- F III a: 3, protokoll från biskopsvisitation den 5/11 1630
- F III a, 11, protokoll från visitation 1672
- F III a: 19, inventarium upprättat vid visitation den 20/2 1740
- F III a: 20, inventarium upprättat vid visitation den 19/2 1756
- F III a; 38, visitation den 19-20/8 1893
- F III a; 40, visitation 1-2/10 1904

Litteratur

Ahlberg, Hakon och Björklund, Staffan: *Västmanlands kyrkor i ord och bild* - Förlag: Staffan Björklund 2000

Brundin, E: *Kila kyrka restaurerad*. /Västerås stiftsblad 1937, s 5-18/

Jansson, Assar: *Kila kyrka och församling*. /*Kila socken del II, Offentlig verksamhet*, s 9-41/

Redelius, Gunnar: *Kila kyrka* - nr 41 Utgiven av Västerås stifts kyrkobeskrivningskommitté - Västerås 1992

Sjögren, Josef: *Orgelverken i Västerås stift – En historisk översikt* 1952, Nordiska museet/Stockholm 1952

Sammanställning av viktiga händelser för kyrkan, relaterade till källor

Årtal	Händelse	Kommentar	Upphovsman	Källa
1300 (ca)	Nybyggnad	Kyrkobyggnaden var ursprungligen omkring tjugo meter lång, byggd i enkel rektangulär grundplan. Murarna var helt av natursten och taket spånklätt. Över kyrkorummet var ett tunnvalv av trä (del av takstolskonstruktionen finns kvar). Väggarna dekorerades med kvadermålningar. Längst fram i koret fanns ett högt trekopplat fönster. I södra långhusväggen fanns två, möjligen tvåkopplade fönster. (Spår av dessa finns markerade i putsen.)		Boström, s 52 Jansson, s 10-11 Redelius, s 6 VS: F III A; 19, inventarium 1740
1450- 1500	Valvslagning Arkitekturbunden utsmyckning – måleri, interiör	Över kyrkorummet slogs två stjärnvalv. Valvet över koret gavs ett avancerat ribbmönster. Väggarna dekorerades med figurmålningar (fragment finns kvar på mellersta, norra valvpelaren). För valvpelarnas skull flyttades fönsteröppningarna.		Boström, s 52
1500 (ca)	Specifika inventarier – altarskåp	Altarskåp med flygeldörrar anskaffades vid denna tid. Mittscenen föreställer korsfästelsen, flankerad av två biskopar. I den vänstra flygeln framställs Törnekröningen och Mariæ död, i den högra korsbärandet och Mariæ begravning.	Svensktillverkat (möjligen från Västerås)	Jansson, s 10
1500- 1520	Arkitekturbunden utsmyckning – måleri, interiör	Stjärnvalven dekorerades med cirkelornament, liljor och på västra valvets slutsten ett inringat Kristusansikte, med drag av folkkonst.		Boström, s 52 Redelius, s 6-7
1649- 50	Fast inredning - läktare	Läktare uppfördes på norra sidan om koret. Orgel installerades där.		VS: F III A; 19, inventarium 1740
1651	Fast inredning - predikstol	Kyrkan försågs med ny predikstol.	Peder Arvidsson, Sala	VS: F III A; 19, inventarium 1740
1653	Vård/underhåll	Dåvarande kyrkbänkarna förbättrades.		ATA: Ihrfors, s 1670
1657	Vård/underhåll	Dåvarande sakristians och vapenhusets tak lagades och tjärades.		VS: F III a; 11, visitation 1672
1662	Arkitekturbunden utsmyckning – måleri, interiör	Predikstolen och läktaren bemålades		ATA: Ihrfors, s 1671
1672	Ändring – ombyggnad, fönster	Nya kyrkfönster blev insatta; ett större höggs upp i södra sidan och ett mindre på norrsidan.		VS: F III A; 11 & 19, inventarier 1672 & 1740
1704	Vård/underhåll, exteriör	Kyrkans fasader lagades och avfärgades.		VS: F III A; 19, inventarium 1740
1718	Ändring – ombyggnad, fönster	Fönster förstörades på den norra långsidan		VS: F III A; 19, inventarium 1740
1750	Ändring – ombyggnad, fönster, port	Dörr och fönster insattes på dåvarande västgaveln. Orgelverket flyttades bakåt i kyrkan, till den tidigare kvinnoläktaren		VS: F III a; 20, visitation 19/2 1756
1764		Västläktare byggdes, buret av två pelare som målades i granit		VS: E IV a; 37 b, inventarium 1785
1773	Fast inredning - orgel	Orgelverk om 6 hela och 2 halva stämmor färdigställdes (3 900 daler kopparmynt)	Orgelbyggarna Nils Söderström och Mattias Swahlberg	VS: E IV A: 37b, inventarium den 13/11 1801 Sjögren, s 315

Årtal	Händelse	Kommentar	Upphovsman	Källa
1778		Förteckning över material för kyrkans utbyggnad upprättades den 23 maj 1778	Murmästare Pehr Westrell	RA: F II aaa; volym 16
1779	Ritning godkänd	Ritning för kyrkans utbyggnad upprättades av överintendentsämbetet den 20/2 1779 och godkändes av Kunglig maj: t den 15 mars samma år	Murmästare Pehr Westrell	ATA: Ihrfors, s 1679
1780	Ändring - ombyggnad	Kyrkan genomgick stor utbyggnad under månaderna maj-oktober detta år. Södra sidans vapenhus revs. De befintliga fönsteröppningarna murades igen och nuvarande togs upp. I södra sidan upptogs en ny fönsteröppning där tidigare varit portal till vapenhuset. Fönster med järnbågar och blyinfattat glas insattes. Norrsidans fönster flyttades till mitt emellan pelarna. Längre fram i kyrkan, mitt emot korsgången och sakristian upphöggs och insattes en dörr med överljusfönster, sedan det gamla fönstret för symmetrins skull borttagits och igenmurats. Ytterligare ett litet fönster på södra sidan invid pelaren igenmurades. Västra gaveln revs för byggande av torn, vars bjälklag gjordes av virke från den nedrivna klockstapeln. Nederst byggdes en skiljemur mellan långhus och torn, varav en hälft utvidgade kyrkan och den andra är vapenhus som upplystes av gemensamt fönster med kyrkan på ömse sidor. En dubbeldörr sattes in mellan kyrkorum och vapenhus. Ett stort fönster upptogs i tornets västra mur, för orgelläktaren. Tornet fick kopparklädd lanternin med fönster gjorda av kyrkans gamla fönster. Kyrkans tidigare branta tak revs och istället byggdes nuvarande brutna, då klätt med spån. I östra gavelns förlängning gjordes grundläggning för senare utbyggnad av kor och sakristia (1798)	Murmästare Pehr Westrell	E IV A: 37 b, inventering 1785
1781	Fast inredning – läktare	Västra läktaren flyttades bakåt i kyrkorummet.		E IV A: 37 b, inventering 1785
1785	Äldre kulturhistorisk inventering	Läktaren framme i koret fanns kvar. Vid visitation detta år konstaterades ”står ännu kvar och bristfällig, samt synes farlig att nyttja”		E IV A: 37 b, inventering 1785
1798	Nybyggnad – kor och sakristia Fast inredning - altare	Kyrkan byggdes ut mot öster med kor och sakristia. Tillkommande murar uppfördes av natursten. Kyrkans fasader avfärgades i en tegelröd nyans. <ul style="list-style-type: none"> • Över koret slogs en valvkupol. • Nytt altare murades av sten med träskiva överst • Under koret grävdes en vinkällare, med nedgång från sakristian. • Predikstolen flyttades fram till en pelare efter att ha hängt på långväggen förut. • Läktare, orgel och bänkar målades blågrå, altarskranket pärlgrått med förgyllda lister. • Sakristian inreddes med väggfasta bänkkistor och försågs med höga fönster, med järnluckor på insidan • Över sakristian byggdes en vind. 	Murmästare Per Westrell	E IV A: 37 b; inventarium 1801 VLM: Fotografier B-8160 VLT 1970-02-13 Jansson, s 18

Årtal	Händelse	Kommentar	Upphovsman	Källa
1828	Fast inredning – altare, altarpupsats	Det medeltida altarskåpet och predikstolen från 1652 togs bort. Istället uppsattes en altarpredikstol, samt en ny altarring	Bildhuggare Fahlerantz, Västerås	ATA: Inventarium 1830 Jansson, s 18
1857	Vård/underhåll – exteriör	Kyrkans fasader lagades och avfärgades, liksom kyrkorummets väggar		VS: E IV b; 49, visitation 1869
1877	Ändring – begravningsplats, kyrkogård	Kyrkogården utvidgades mot norr och öster. I samband med detta blev kyrkogårdsmuren omlagd med stora sprängstensblock	Länsträdgårds - mästare Ingeberg	VS: E IV b; 49 Visitation 8-9/9 1877
1891	Fast inredning – bänkinredning	Öppna bänkrader byggdes, ådrade i ek, på spåntade brädgolv I gångar och kor lades cementgolv. Kaminer installerades	C J Hagelin och J Eklöf	VS: F III a; 38, visitation 19-20/8 1893 KK: O I a; 4, anbud 1890
1893	Fast inredning – orgel	Ny orgel tillkom, med fasad i nygotik	Orgelbyggare G A Setterquist Arkitekt Gustav Lindgren	VS: F III a; 38, visitation 19-20/8 1893
1893-1904	Vård/underhåll – exteriör	Vid omläggning av långhusets yttertak utbyttes tidigare spån mot falsad järnplåt		VS: F III a; 40, visitation 1-2/10 1904
1928-30	Vård/underhåll	Altarskåpet restaurerades	Konservator Alfred Nilsson	ATA: Konserverings - rapport 1930
1929	Vård/underhåll – exteriör	Kyrkans plåttak lagades och ommålades	Plåtslagar - mästare Arvid Eriksson, Sala	Sala Allehanda 26/6 1929
1930-36	Specifika inventarier – altarskåp	Altarskåpet var deponerat i Västmanlands fornminnesförenings museum, i avvaktan på att kyrkan skulle renoveras. Kyrkoherden befarade att eldningen i befintlig kyrkkamin snabbt skulle sota ner det nyrestaurerade altarskåpet.		ATA: Brev 24/2 1930
1936	Ändring, restaurering – interiör, exteriör Fast inredning – altare, altarring Ändring – ombyggnad, golv Teknisk installation – värme	Stor restaurering: <ul style="list-style-type: none"> • Fasaderna spritputsades och avfärgades • Ingångsdörrarna kläddes med koppar • Tornets glob med kors omförgylldes • Kalkmålningar frilades och restaurerades på väggarna och de två stjärnvalven. I övrigt avfärgades ytorna i en svagt gul nyans. • Valvet över koret färgsattes i en blågrå nyans. • Långhusets tre fönster fick inre bågar med blyinfattat nyantikglas • Altarpredikstolen togs bort och istället återuppsattes 1600-talsstolen på korets norra sida. Dessförinnan hade den restaurerats. • Femsidig altarring blev uppsatt, öppningsbar såväl på sidorna som på mitten. • I vapenhus, vestibul och kapprum lades tegelgolv i cement över de tidigare cementgolven • Centralvärme med lågtrycksånga installerades i en betongkällare under sakristian 	Arkitekt Arre Essén (dåvarande stadsarkitekt i Västervik) + Ivar Ståhl Byggmästare E A Myrberg Murarmästare A G Holm Konservator Alfred Nilsson Snickare Henning Lundell, Gullvalla Ågrens rörlägnings AB	KK: O I a: 8 Arbetsbeskrivning januari, mars 1936 VS: E IV a; 49, ämbetsberättelse 19-20/12 1936 SP 1936-12-18 Boström, s 52 Brundin, s 6-11 Jansson, s 19

Årtal	Händelse	Kommentar	Upphovsman	Källa
1938	Fast inredning – glasmålning	I korets två fönster insattes glasmålningar av konstnären Hugo Gehlin. I norra fönstret framställdes de tre epokerna mission, reformation och ekumenik, med olika förgrundsfigurer avbildade. I södra fönstret framställdes motivet ”Människolivet och kyrkan”	Glaskonstnär Hugo Gehlin, Helsingborg	ATA: Beslut KBS 27/4 1937
1945	Fast inredning – orgel	Orgelverket om- och tillbyggdes, med behållande av 1890-talets nygotiska fasad. Ett ryggpositiv tillbyggdes.	Orgelbyggare Nils Hammarberg Arkitekt Bernhard Schill	Sjögren, s 315
1955	Teknisk installation – värme	Elektrisk värmeanläggning infördes i kyrkan. Transformator placerades i tidigare pannrummet.	Hans Torslers konstruktions - byrå Ågrens rörlägnings AB	KK: O I a: 4 Program 14/10 1954, offert 21/5 1955
1963-64	Ändring – begravningsplats, kyrkogård	Kyrkogården utvidgades västerut enligt ett noggrant utarbetat program. Tillkommande kvarter anlades i terrasser med stödmurar av granit. En bredare grusad och smalare plattsatta gångar anlades i nord-sydlig riktning	Kyrkogårds - arkitekt Gösta Hagberg	KK: O I a: 4 Entreprenadhandlingar 1963
1969	Ändring – restaurering, exteriör Ändring – restaurering, interiör Ändring – ombyggnad, interiör Teknisk installation - el	Stor upprustning: <ul style="list-style-type: none"> • Kyrkans murar grundförstärktes. • Fasadmurarna knackades i stort sett rena från befintlig puts, så att de blev frilagda. • Fasaderna putsades på nytt med KC-bruk, sista påslagen med rent kalkbruk och kalkavfärgades i en ljus tegelröd nyans, sedan tidigare påträffad i äldre putslager från 1700-talet. • Medeltida kalkmålningar rengjordes, i övrigt avfärgades valv och väggar i en gråvit nyans • I vapenhuset inreddes kapprum och toalett, läktartrappa avskärmades med vägg. • Koret belades med hyvlad kalksten • Altaret flyttades fram • Bänkarna försågs med nya gavlar, hela ryggar, samt stoppning och klädsel. Ommålning skedde med oljefärger i ljusgrön nyans, terranyans på överliggare. • Elsystemet förnyades 	Bjerking ingenjörbyrå Arkitekt Lars Holmer Diös bygg AB Sala möbelindustri, Sätra snickerifabrik Elmontör Albin Lindevall	ATA: Rapport 29/9 1969 VLM: Fotografier B-8160 Jansson, s 21
1977-78	Specifika inventarier – altarskåp	Altarskåpet restaurerades. Löst sittande färg fästes med vax. Mindre retuscher gjordes med oljefärg	Konservator Alf Hedman	ATA: Konserveringsrapport 14/4 1977
1979	Vård/underhåll – exteriör	Långhusets tak blev i sin helhet täckt med koppar (istället för tidigare järnplåt)		VLT 1979-07-17
1995	Fast inredning - orgel	Kororgel installerades		VLM: rapport 1995-10-25